

VM:n ehdotus valtion talousarviosta 2017

17.8.2016

Lähde: Valtiovarainministeriön tiedote 11.8.2016
ja Valtiovarainministeriön ehdotus vuodelle 2017

VM: Talouden tilannekuvassa ei merkittävää käännettä parempaan

- Suomen talous on supistunut kolmena perättäisenä vuonna. Vuonna 2015 BKT:n kasvu 0,2 %. Talouskasvu jatkuu vaimeana.
- Viimeisen vuoden aikana työllisyys kehittynyt myönteisesti. Hallituksen työllisyysastetavoite on kuitenkin kaukana.
 - » Pitkäaikaistyöttömyys kasvaa edelleen.
 - » VM arvioi kikyän lisäävän työllisyyttä 35 000 hengellä
- Hintojen ja ansioiden nousu hyvin maltillista
 - » Kilpailukyky sopimus parantaa kustannuskilpailukykyä

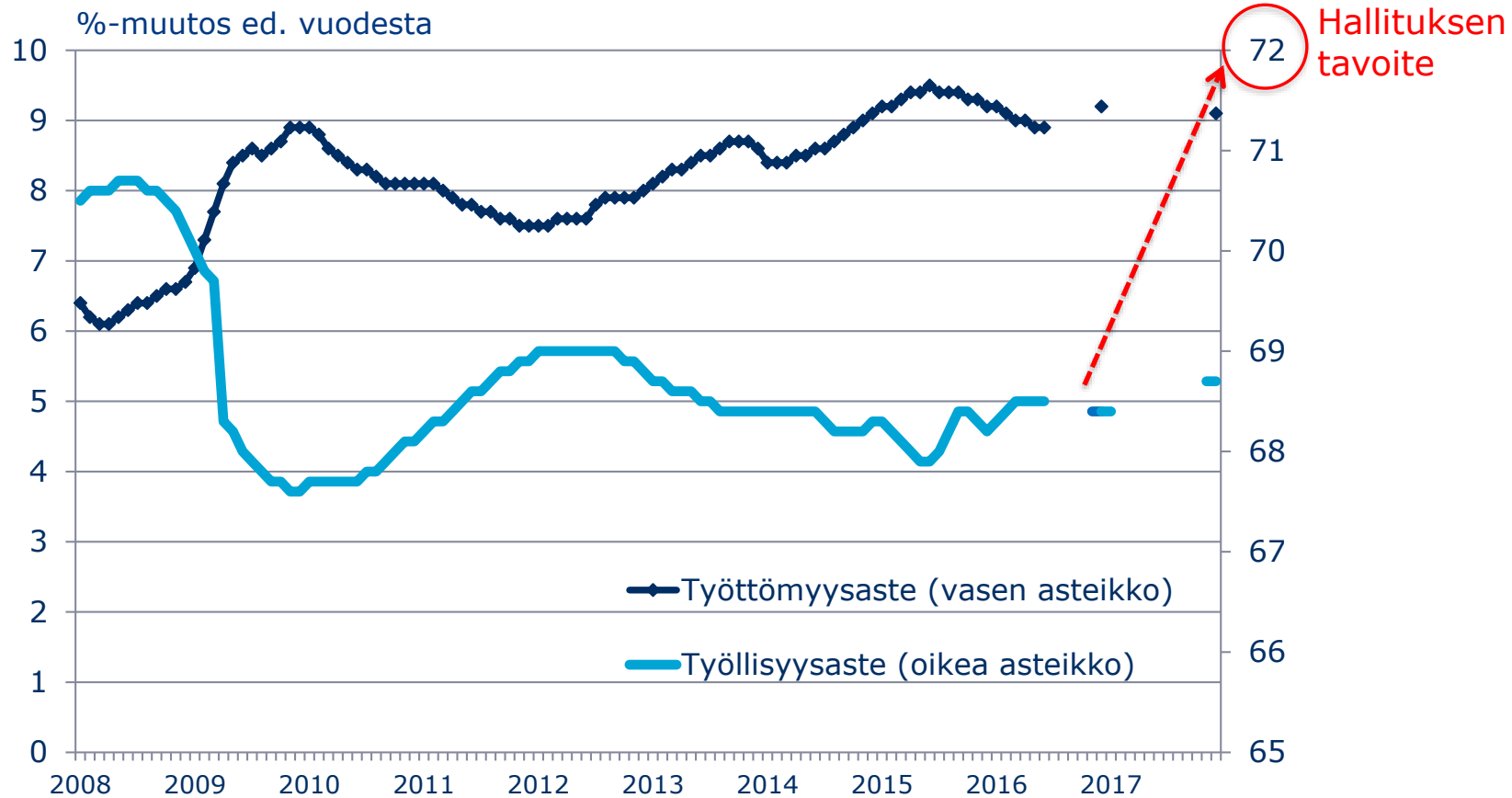
Tuotannon suhdannekuvaaja ohittanut suhdannekuopan, kasvuluvut matalat

Kausitasoitettu tuotanto laski kesäkuussa 0,1 % edellisestä kuukaudesta

Työmarkkinoiden tila

Työttömyys- ja työllisyysasteen trendi, %-muutos

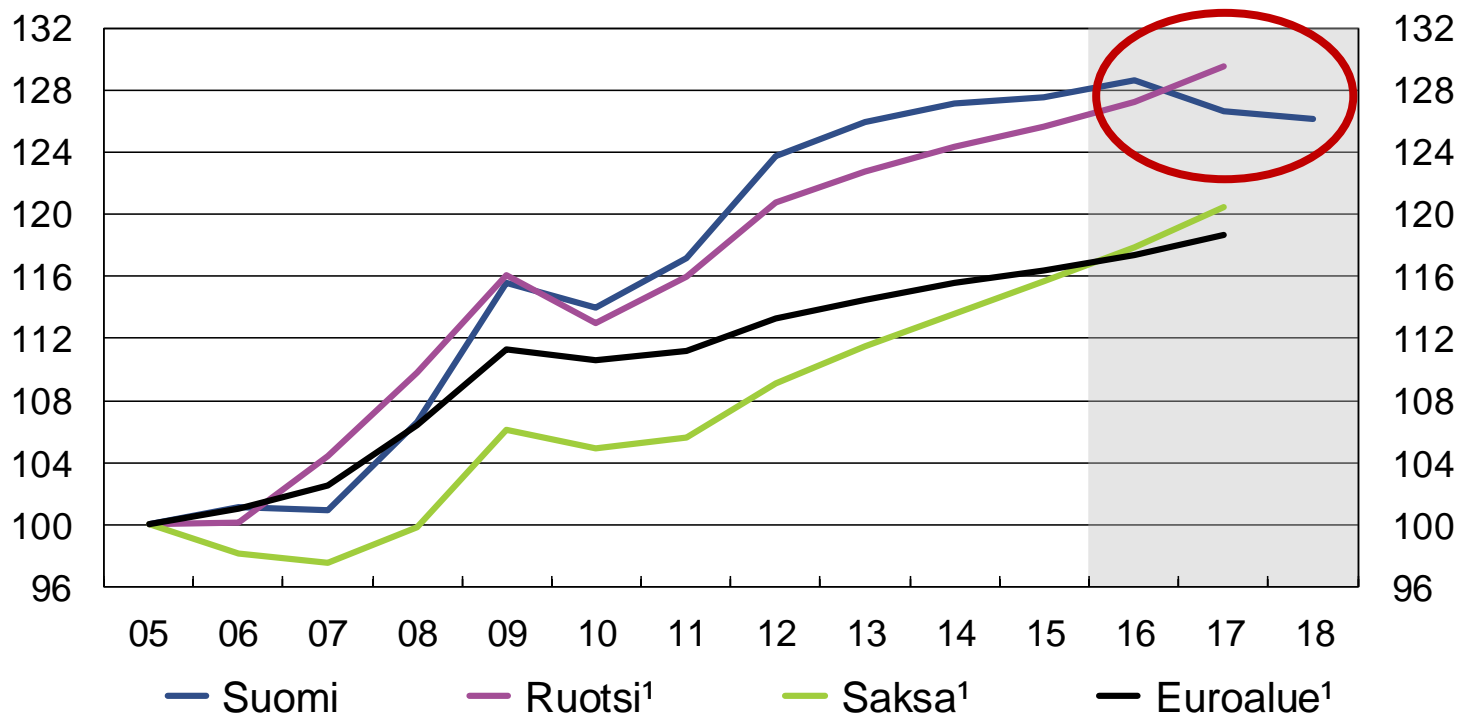

Talouden kustannuskilpailukyky heikentynyt mutta nyt kohenemassa

Yksikkötyökustannukset

2005=100, nimelliset

¹ Euroopan komission ennuste

Lähde: Euroopan komissio, Tilastokeskus, VM

VM:n vuoden 2017 talousarvioehdotus on elvyttävä

- Budjettitalouden menot 55,2 mrd. €, mikä on 0,8 mrd. euroa enemmän kuin 2016 varsinaisessa talousarviossa
 - » Menoja nostavat mm. kärkihankkeet, kilpailukyky sopimuksen vaikutukset, verokevennyksistä aiheutuvat kompensatiot kunnille sekä valtion eläkemenojen kasvu
- Budjettitalouden tulot 49,2 mrd. €
 - » Verotulot 41,6 mrd. €
- Valtionvelkaa otetaan lisää 5,9 mrd. euroa
 - » Valtionvelka nousee v. 2017 arviolta 111 mrd. euroon
 - » Velkaantumisvauhdin arvioidaan taittuvan 2021
- VM:n esitys ei sisällä arviota kuntatalouden tuloista, menoista ja velasta
 - » Kuntatalousohjelma julkaistaan 19.9.2016

VM:n esitys 2017 sisältää kuitenkin lukuisia kuntiin kohdistuvia toimenpiteitä

- VM:n talousarvioehdotus vie aiemmin päätettyjä säästötoimia eteenpäin, mm.:
 - » Indeksiin sidottuja julkisia menoja leikataan 195 milj. eurolla, mikä pienentää kuntien valtionosuuksia 75 milj. eurolla
 - » Ammatillisen koulutuksen kuntien rahoitusosuuteen kohdistetaan 190 milj. euron säästö
 - » Perustoimeentulotuen maksatus siirretään Kelaan, yhteisvaikutuksen tulee olla neutraali
- Kärkihankkeet tuovat pienehköjä, väliaikaisia lisäpanostuksia kuntiin
- Uutena tekijänä kiky-sopimus, joka aiheuttaa tulojen menetyksiä kuntien valtionosuuksiin. Kuntatalouden kehitysarviossa pienentää myös toimintamenoja ja veropohjaa.

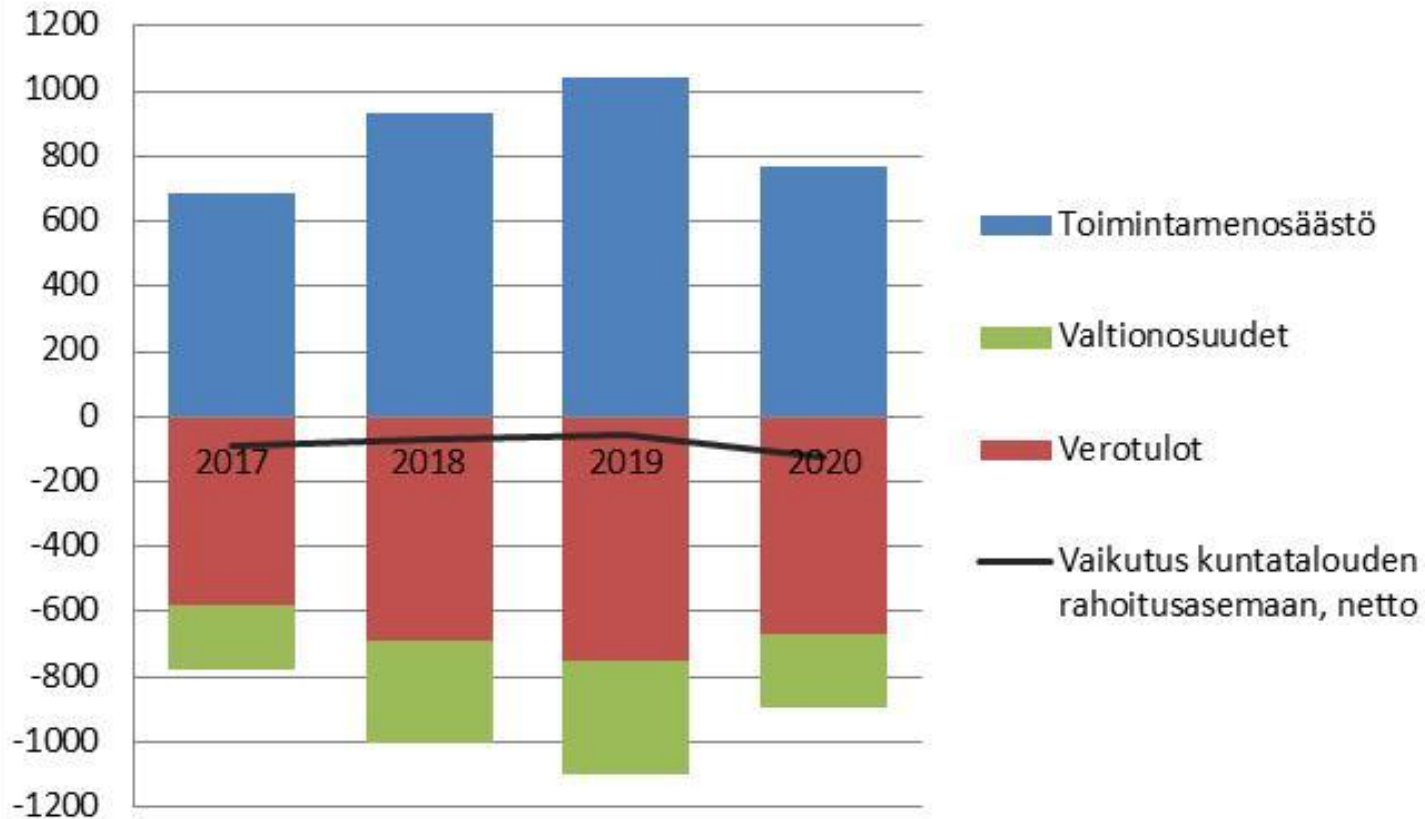
Taustaa: Kilpailukyky sopimuksen tavoitteena on lisätä työllisyyttä, talouskasvua ja sopeuttaa julkista taloutta

- Keskeiset toimet:
 - » Palkkoja ei koroteta 2017
 - » Julkisen sektorin lomarahaa leikkaus 30 prosentilla 2017-2019
 - » Työajan pidennys 24 tuntia vuodessa pysyvästi
 - » Työnantajan työeläkemaksun, työttömyysvakuutusmaksun ja sosiaaliturvamaksun asteittainen alentaminen 2017-2020
 - » Vastaavasti korotetaan palkansaajien eläke- ja työttömyysvakuutusmaksuosuuksia
 - korotus vähentää kuntien verotuloja
 - » Palkansaajille tuloverokevennyspaketti, jotta edellä mainitut vakuutusmaksujen korotukset eivät pienennä ostovoimaa
 - Veroperustemuutokset kompensoidaan kunnille
 - » Kaikkien työnantajien sosiaaliturvamaksun alennus rahoitetaan julkisen sektorin säästöillä
 - VM:n esitys 2017: kuntien peruspalvelujen valtionosuutta leikataan 343 milj. eurolla, minkä päälle tulevat OKM:n leikkaukset, n. 41 milj. euroa. Valtio rahoittaa alennuksesta noin 500 milj. €.

VM: Kilpailukyky sopimuksen rahoitusratkaisulla haetaan kuntatalouden lievää kiristymistä

- Kiky-sopimus pienentää kuntatalouden menoja 2017 VM:n arvion mukaan **686 milj. €**
 - » Työnantajamaksualennukset
 - » Lomarahaleikkaukset 2017-2019
 - » Työajan pidentäminen (arvio 106 milj. € v. 2017)
- Kiky-sopimus pienentää kuntatalouden tuloja yht. **753 milj. €**
 - » Maksualennukset ja muut kiky-päätökset vähentävät kunnallisveron tuottoa yht. 500 milj. €, yhteisöveroon pieni lisäys
 - » Sekä peruspalvelujen valtionosuutta että OKM:n valtionosuuksia leikataan
- Kikyn yhteisvaikutus kuntatalouteen on VM:n esityksessä **-67 milj. €**
 - » Arviot saattavat vielä tarkentua
- Kunnittain vaikutukset vaihtelevat paljon

Kilpailukyky sopimuksen vaikutukset kuntatalouteen*

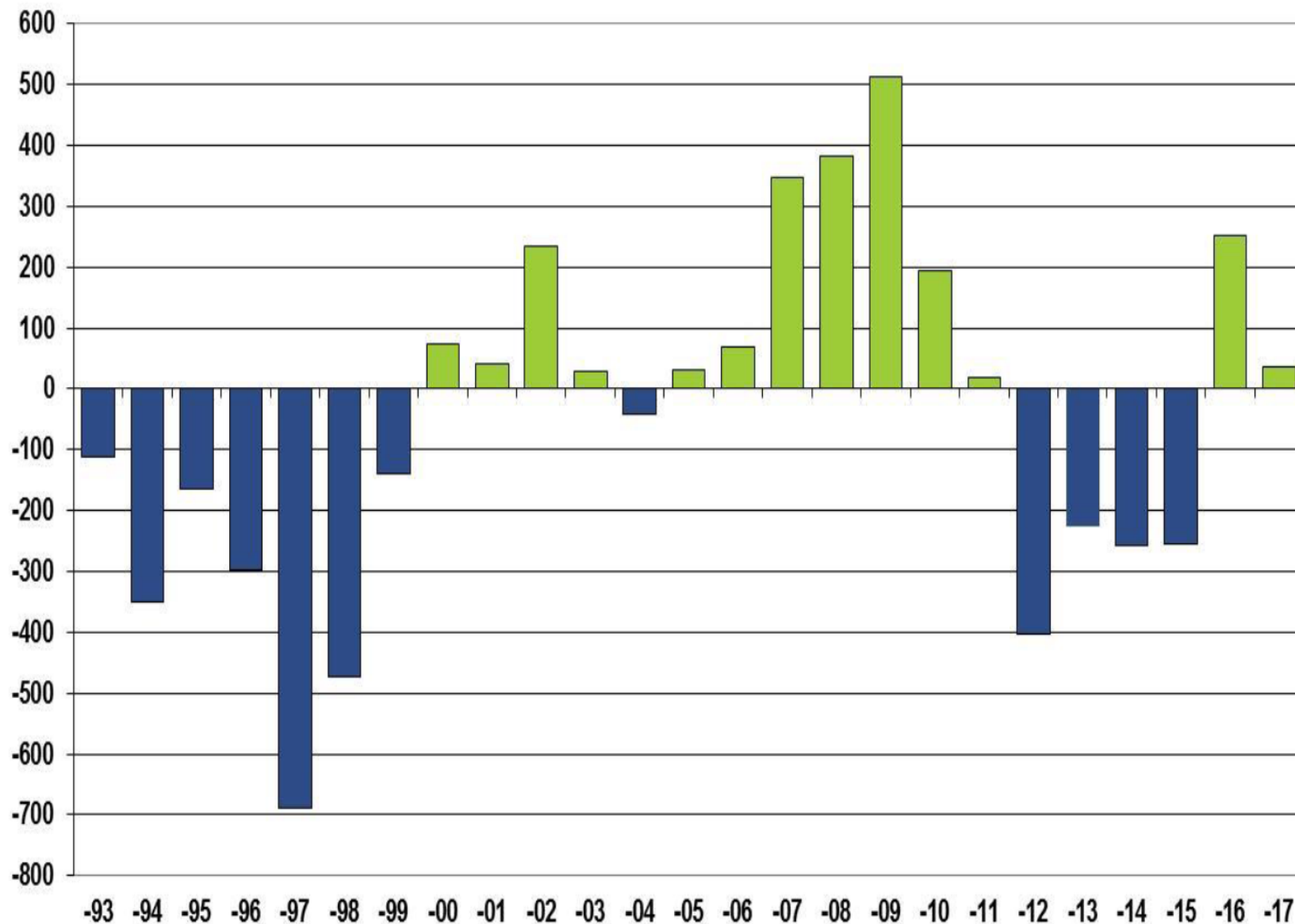
*MI. työtulon ja eläketulon verokevennys. Ei huomioitu äärimaltillisen palkkaratkaisun (2017) vaikutuksia eikä työllisyyden paranemisen kautta tulevia vaikutuksia kuntatalouteen.

Kikyyn liittyvä veropaketti keventää palkansaajan tuloverotusta keskimäärin 0,5 prosenttiyksikköä

- Jos kiky-sopimuksen kattavuus 85 prosenttia niin palkansaajien verotus kevenee yht. 415 milj. €, verokevennys myös eläkeläisille
 - » Kompensoi palkansaajien maksujen nousua, ostovoima jopa kasvaa 0,5 %
- Verokevennykset kohdistuvat tasaisesti eri tuloluokkiin
- Veroperustemuutosten vaikutus kompensoidaan kunnille
 - » Maksumuutokset pienentävät kuitenkin verotuottoja
- Jos kiky-sopimuksen kattavuus > 90 % niin verokevennys kasvaa 515 milj. euroon

Valtion toimenpiteiden vaikutus kuntatalouteen verrattuna edellisen vuoden talousarvioon

milj. euroa

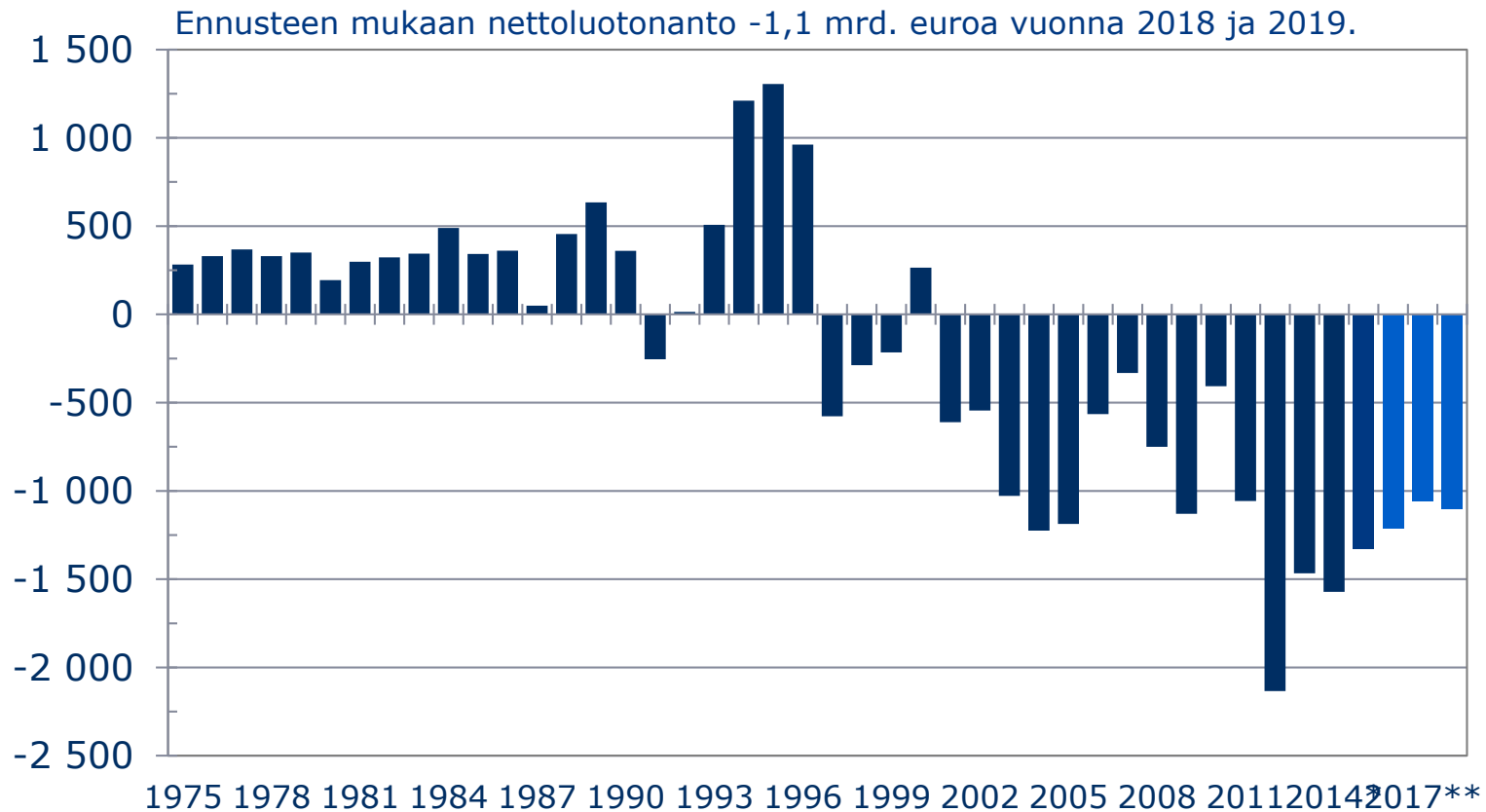

Miltä kuntatalous näyttää?

- Kevään kuntatalousohjelmassa valtion toimien yhteisvaikutukseksi (netto) kuntatalouteen vuonna 2017 arvioitiin +288 milj. euroa
- Kiky-ratkaisu tulee pienentämään valtion toimien yhteisvaikutusta
- VM:n kesäkuun kansantalouden tilinpidon mukaisessa talousennusteessa kuntatalouden (paikallishallinnon) näkymät kuitenkin paranivat
 - » Ennustetta paransi mm. kikystä seurannut matala kustannuskehitys, paremmat yhteisöverotuotot
- VM:n ennusteen mukaan kuntatalous saavuttaa hallituksen rahoitusasemataavoitteen
 - » Tilanne edellyttää kunnissa menokurin jatkumista

Paikallishallinnon tulojen ja menojen erotus eli nettoluotonanto 1975-2018, miljoonaa euroa

Vuonna 2015 nettoluotonanto -1,3 mrd. euroa.

Lähteet: Tilastokeskus, ennusteet vuosille 2016-2018 valtiovarainministeriö